

Den svenska utlänningsromantiken

Redaktör Lillemor Holmberg kritiserar i denna artikel den svenska attityden till utläningar. Förf., som bl.a. tidigare varit medlem i den svenska Dolci-kommittén är särskilt förtrogen med italienska förhållanden, både Norditaliens industriområde och Sicilien, och uppehåller sig därför särskilt vid italienarnas situation i Sverige.

Genom åren har jag skrivit och talat så mycket till försvar för misslottade, udda, svaga, försvarslösa och förföljda individer och grupper av alla slag samt arbetat för vänskapliga förbindelser med utlandet och utläningar i Sverige, att jag inte vill bli misstolkad, när jag nu framkastar tesen:

Sverige håller på att bli den urskillningslösa toleransens stamort på jorden. Om vi något skärskådar problemet skall vi se att det är något ganska farligt och förrädiskt, som t.o.m. motverkar den sanna toleransens vällovliga syfte.

Upplysta och frigjorda och försedda med världssamvete och u-landsmedvetenhet som vi är så framtränger affektens gift, indignationens galla och medlidandets honung så snart vi hör och ser rubriker, ord och fraser som *minoritet, diskriminering, övergrepp, censur, integritet, hets, poliskedja, zigenar-husvagn, desertör, vägrades abort, utläning, förbud, stopp, hysch-hysch, gräns, mur, avisning, TV-program mörklagt osv. osv.*

Ingen kvällstidning med självaktning vågar nu hänga upp en löpsedel utan någon rubrik om något påstått övergrepp, ingenting säljer så bra nuförtiden som diskriminering. I brist på bättre kan man göra ett stort diskrimineringsnummer av en flicka som vägrats tillträde till en dansrestaurang för att hon haft för kortkort kjol eller en jobbare som blev sedd över axeln när han kom i blåställ till firmafesten, där klädseln skulle vara vardagsdräkt.

Det är självklart gott och väl att vi på

tidningsredaktioner och ute bland allmänheten reagerar snabbt och häftigt för orättvisor och missförhållanden, men innan vi skenar iväg med våra känslor borde vi något *undersöka bakgrunden* i det aktuella fallet. Mycken malplacerad indignation skulle då kunna sparas till befogade tillfällen och sättas in med större kraft och rubrikstilar vid verkligt stora allvarliga missförhållanden, som nu kan drunkna i det dagliga gnatet om allsköns övergrepp.

För att nu ta några exempel:

Tabu

Är alla svenskar änglar? Nej, hurså? *Men hur kan då alla utlänningar vara änglar — de är ju människor de med?* Det har blivit tabu att framföra den minsta lilla befogade anmärkning mot en utlänning, eller att sansat vilja resonera om proportionen mellan utlänningar och infödda i landet, då beskylls man genast för att vara utlänningshatare och chauvinist och för att vilja torpedera EEC-tanken och FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna.

Jag är givetvis glad åt att utlänningar som förföljs för sina åsikters skull kan få en fristad i Sverige, men är det rätt mot någon att vi skall vara så flata och okritiska att utlänningar med ett rent allmänbrottsligt förflutet skall tas emot här och att utlänningskommissionen, utlänningsnämnden och regeringen skall ställas vid skampålen, när de någon enstaka gång verkligen har kurage att säga nej i sådana fall?

Den föga smickrande sanningen är nog den att vi är så smickrade över att så många utlänningar söker sig en fristad i Sverige, så att vi får framstå som överlägsna diktatur- och rasstridsländer. I ängslan över att inte vara humana, frigjorda och toleranta vågar vi inte säga nej, när det ändock stundom borde vara på sin plats. Så som tiderna är med internationellt spända nät av underrättelseverksamhet, narkotikasmuggling, maffiaväsande och politisk svindel är det väl alla skäl för ett neutralt land att vara vaksamt och skärskåda främlingars motiv att söka sig hit. Tolerans för rent kriminella element är ju inte humanitet utan slapphet och blåögdhet. De sanna frihetsidealerna gagnas knappast av att det sprider sig ett rykte världen runt att det är skäligen lätt att lista sig in till "de dumma svenskarna", som tolererar nästan vad som helst.

Våra egna socialfall får många gånger utstå den mest närgångna och påfrestande undersökning för struntbidrag — det är då orättvist att gå skonsammare fram med kompletta främlingar. Däremot anser jag att man skall se mycket milt på mindre förseelser som *både* svenska och andra medborgare begått till stor del *på grund av* att de förföljts för sin hudfärg eller åskådningens skull, av fattigdom, sjukdom, godtrogenhet eller obekantskap med krångliga förordningar. Det är de hänsynslösa lagöverträdarna, durkdrivna bluffmakarna och beräknande utnyttjarna av förmåner och friheter som bör hållas i schack.

Den svenska importen av duktig arbetskraft, som ju kommit i bjärt belysning till följd av den ökande arbetslösheten, anser jag vara för onyanserat behandlad genom åren just till följd av den storsvenska, okritiska, "generösa" inställningen att främlingar till vilken numerär som helst skall vara välkomna i detta välståndsländ.

Främlingshat

Den som något lite ville hålla igen arbetskraftsimporten betecknades som inskränkt och utvecklingshämmande. Få har tänkt på de svåra personliga, kulturella, religiösa och klimatologiska anpassningsproblem som förflyttning av människor för med sig. Från många invandrare omvittnas nu att de hamnat i kulturell och mänsklig isolering i Sverige, och att ett främlingshat börjat smyga sig in när det blivit ont om arbete för landets egna invånare. Åtskilliga svenskar är så obildade att de tror att de som kommer från ekonomiskt mindre utvecklade länder är underhaltiga individer och fattar inte att människor från t.ex. syd-europa har en gammal fin nedärvd kultur, som de borde respektera och beundra, och att det snarare är invandrarna som har skäl att se ned på värdlandets kultur och omoral. Må man förvåna sig att t.ex. en italienare som är stolt över sitt lands konst och smak känner sig förbittrad när svenska arbetskamrater skäller honom för spaghettigubbe och positivhållare? Officiellt arbetar man ganska tap-

pert på att sådana fenomen inte skall få existera, men vad hjälper det när vanligt folk har en banalt diskriminerande inställning till det avvikande, som tycks vara något av en instinkt och bara kan slipas av med uppfostran till en viss gräns.

Av liknande skäl anser jag att man bör tänka sig för två gånger innan man i stor skala tar hit barn från fjärran u-länder för adoption. Nu ropas det om restriktioner och byråkrati och inhumanitet, när myndigheterna inte utan vidare vill tillåta sådana folkomflyttningar. Att främmande barn kan få en trygg och vänlig uppväxt och framtid här är nog inte solklart. Det avvikande sticker alltid i ögonen — på daghemmet, i skolan, i arbetet — och det är mycket svårt att helt assimilera och respektera det udda.

Vilsenhet

Och den som är annorlunda grubblar över sitt ursprung, sin belägenhet, sitt öde. Det lilla u-landsbarnet kanske känner sig tacksamt mot sina nya föräldrar och sin nya miljö, men tankarna kommer nog i många fall att gå tillbaka till hemlandet och då skapa vilsenhet. Inte nog med att man kanske är föräldralös, man är också berövad sin riktiga hembygd och sitt fosterland med dess natur, språk och traditioner. Detta är inte något återfall i nationalromantik, bara ett påpekande att den mänskliga individen nog inte är så flyttbar som vi inbillar oss i internationalistisk yra. Den förnämsta hjälpen torde vara att bistå en människa i hans givna

miljö — detta gäller ju också hjälpåtgärder inom modern inhemsk socialvård.

För att återvända till italienarna: den stora grupp italienare som kom hit för sådär 17 år sedan upplever nu en svår kris. De har tjänat hyggligt här, men nu börjar det bli sämre tider och de blir impopulära, kamraterna kastar till och med glåpord efter deras barn i skolan. Vid semesterresor till hemlandet upptäcker de att Italiens norra delar har upplevt ett sådant industriellt och standardmässigt uppsving att de skulle kunna tjäna lika mycket eller mer därnere nu än i Sverige.

Somliga tänker resa hem igen, men de kommer att få det svårt att ta upp kontakter med släkt och vänner och kanske har de en svensk fru med sig och barn som gått halvvägs i den svenska skolan. De får då svårt att assimileras på nytt. Dessa dugliga arbetare grämer sig över att om de hållit ut i 17 hårda år i Italien och bidragit till ett kanske ännu större uppsving hade de behållit den oskattbara förmånen att vara rotade i sitt eget land med dess egna traditioner, språk, natur, kultur, matvanor, familjeliv. Nu känner de sig inte riktigt hemma eller är riktigt välkomna någonstans.

T.o.m. svenska arbetare som måste omskolas och skickas till en annan landsända av sitt eget land känner ju en liknande vilshenhet och bitterhet. Jag tror det är ett mycket dåligt penetrerat och beaktat problem i den optimistiska ekonomiska integrationens tidevarv, att ekonomin nog går att integrera men att det är betydligt svårare med människorna.

Man bör alltså betänka att det inte nödvändigt behöver innebära inhumanitet och bakåtsträveri att något rida spärr mot ogenomtänkta moderna folkvandringar utan att det i stället kan vittna om omtanke och ansvarskänsla att inte bolla med människors känslor och miljö för snöd vinnings skull.

Hysteri

Så har vi gruppen utlänningar utan intresse för ett ordnat liv, och de tycks ha ett paradiset i Sverige. Ett typexempel inträffade i höstas, då det blev en folkstorm mot ett stort konditori i Stockholm, som vägrade ta emot utlänningar för att dessa satt i timal över en kopp kaffe och obestriddligen använde konditoriet som en central för narkotikahandtering, svensk flickvärvning och annat fuffens.

Som vanligt när tidningarna vädrar minsta diskriminering blev de hysteriska och rusade åstad att stämpla konditoridirektören som utlänningshatare och rasdiskriminerare utan att det minsta undersöka besöksförbudets bakgrund och motiv. Någon missuppfattade helt och hållet problemet och ropade på JO. Direktören — en erkänt snäll man — fick inte komma till tals i pressen annat än genom att kosta på sig en helsidesannons. Så kan den svenska yttrandefriheten "fungera"!

Nu förhåller det sig faktiskt så att en konditoriidkare får tillstånd till sitt näringsfång av länsstyrelsen enligt en kunglig förordning, där det stadgas att vederbörande skall uppfylla "de särskilda

krav som med hänsyn till ordning, nykterhet och trevnad bör uppställas på en sådan rörelse". Annars blir det anmaning att vidta rättelse. Åstadkoms inte rättelse ryker tillståndet illa kvickt. Tar konditoriidkaren enbart emot gäster som inte köper bröd utan sitter och dricker kaffe i timtal går han ikull av för låg omsättning. Han har ingen subvention av stat eller kommun för att vara värmestuga, han måste lyda ekonomins kalla lagar.

Den här konditoridirektören kunde med fog konstatera att utlänningarna gravt störde ordningen och trevnaden och förde ett sådant vulgärt språk, att t.ex. en vanlig barnfamilj inte kunde gå dit efter söndagspromenaden. Hade några svenskar burit sig åt på samma sätt hade de också blivit avvisade, betonade han.

Vår utlänningsattityd får väl inte urarta så att vi a priori sätter likhetstecken

mellan utlänning och förföljd, udda, missgynnad person. Det är rättsinligt att försvara en verkligt diskriminerad hygglig utlänning, men systematiska bråkmakare bland främlingar skall väl inte hållas om ryggen — det är kränkande mot landets egna medborgare, som söker leva anständigt, och det är kränkande mot de otrevliga utlänningarnas trevliga landsmän.

I det sist relaterade fallet kastade man sig över ett helt hederligt skrå för att tillgodose en tvivelaktig främmande grupps "rättigheter". Man skapade en ny diskriminerad grupp!

De som vill vara barn i folkhemmet — av vilken extraktion de vara må — bör besinna den enkla rättvisan i Sockerbargarens visa:

"Och i hans fönster hänga julgranssaker och hästar, grisar och pepparkakor
Och är du snäller så kan du få
men är du stygger så får du gå"

UTOPI

Och en ironiker kommer måhända att spörja, om det icke var i det landet Utopia som man sökte bygga en samförståndsbro mellan arbetsgivare och arbetare på segelfri höjd så långt upp i det blå, att de största strejker och lockouten obehindrat kunde passera därunder.